

Všechny jevy patrně podléhají určitým zákonům proměn a vývoje. Nic není neměnné, jednou provždy dané. Ani sever, východ, jih a západ. Pouze bod, ale ten se také pohybuje. Všechno je v pohybu.

Mezi jevy navzájem existují také určité vztahy a vzájemná ovlivňování. Všechno souvisí se vším.

Pohyb je možný také z dvojrozměrného prostoru do trojrozměrného, z trojrozměrného do čtyřrozměrného atd. a obráceně. Trojrozměrné jevy se dají zobrazit ve dvourozměrném prostoru, čtyřrozměrné ve trojrozměrném prostoru.

Dají se čtyřrozměrné jevy znázornit také v ploše (dvojrozměrném prostoru)? - Konstrukce = destrukce? Destrukce = konstrukce? Dá se čtverec zobrazit jako trojúhelník? - Takové a podobné otázky mě napadají při mé práci s geometrickými obrazci.

Geometrické konstrukce

Každá geometrická figura je určena svými vrcholy (body) a spojnicemi těchto bodů (úsečky). Body tvoří jakousi kostru obrazce. Spojnice jsou zviditelněné vztahy mezi body.

Tyto body (vrcholy) jsou pro mé konstrukce určující - základní. Pro proměny obrazců volím jednoduchá pravidla.

Konstrukce vychází z předem daného (dalo by se také říci subjektivně zvoleného) útvaru. Výsledná podoba je dána použitím předem zvoleného pravidla (pro pohyb nebo distribuci bodů), které je závazné, jinak by práce ztrácela smysl. Pravidlo volím pokud možno co nejjednodušší, ale tak, aby vedlo k zajímavému výsledku. Např. posun bodů o stejnou délku po předem určené linii, případně o různé délky, často s využitím permutací číselného označení bodů.

Permutace číselné řady vedou ke vzniku sérií, vyčerpávajících všechny možnosti řešení ve zvoleném systému, což je také důležitým aspektem této činnosti.

Body zaujímají různé polohy na zvolených přímkách nebo křivkách. Příslušné body (vrcholy) jsou potom spojovány stejně jako u výchozího obrazce (to znamená, že vztahy mezi body zůstávají zachovány). Tak vznikají transformace výchozího obrazce jako procesuální skladba postupně se proměňujících geometrických útvarů.

Jsou-li to kresby v ploše, vzniká dojem určitého prostoru (pseudoprostor). Tvary se zdánlivě pohybují v prostoru, jsou viděny jakoby z různých pohledů a v různých rovinách,

To mě také v poslední době přivedlo ke skutečně prostorovým realizacím.

Některé práce vypadají jako destrukce tvarů. Ale i destrukce podléhá pravidlům, stejně jako všechny jevy. Je možný i opačný postup. Od destruovaného tvaru dospět k původní základní geometrické figuře.

Je to práce s geometrickými útvary, ale vědomě nepoužívám v geometrii používaných metod konstruování, promítání a pod. Pravidla si volím sám a složitější geometrické konstrukce neznám, nebo je nechci znát, což mně dává větší svobodu při práci a větší radost z výsledku. Česky by se to dalo nazvat "kuchyňská geometrie".

Takový postup při práci umocňuje svobodnou volbu pravidel, navozování a zkoumání vztahů a jejich vizualizace. Volba pravidla je často podmíněna emotivně. Je to konkrétní práce s konkrétními pravidly. Jasně pravidlo vedoucí k jasnému výsledku. Jakýkoli literární obsah je vyloučen. Je to řeč geometrických forem, které se samy ze sebe vyvíjejí a žijí svým vlastním životem.

Pavel Rudolf, z dopisu pro Pro-Archiv, 1987

<http://www.sca-art.cz/agenturagh>

Geofyzikální ústav AV ČR
Agentura Galerie H

Vás srdečně zvou
na třetí výstavu cyklu
Setkávání

Pavel Rudolf
Rytmy a struktury

zahájení 11.12.2002 v 16.30 hodin
11.prosince 2002 - 10.ledna 2003
otevřeno po-pá 8.00-16.00 hodin

Geofyzikální ústav AV ČR
Boční II, 140 00 Praha 4-Spořilov
tel.02/67103345, www.ig.cas.cz

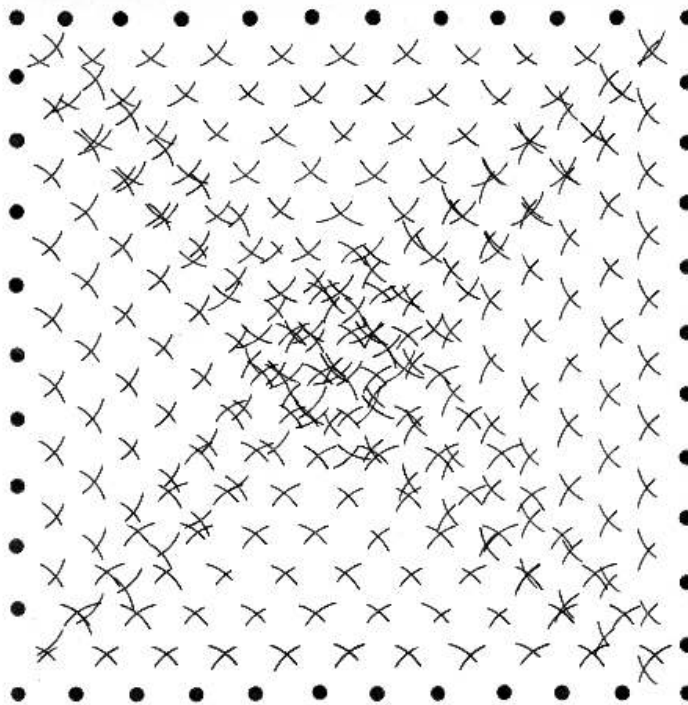
"Umění by mělo odrážet ducha a atmosféru doby." Pavel Rudolf

V roce 1983 vytvořil Pavel Rudolf (1943) pro výstavu Krabičky v Galerii H v K. krabičku, kterou nazval Válec. O rok později pro Minisalon Jazzové sekce nápad zopakoval v negativu. Do rohů obdélníku (čtverce) napsal bílým (černým) propisotem písmena K,R,U,H - slovo KRUH. Jak tomu rozumět? Vrcholy obdélníku i vrcholy čtverce prochází jediná kružnice. A kdyby obdélník (čtverec) vymezení půdorys krabičky byl kruhem, stal by se kvádr válcem. Jak prosté, a jak okouzující!

Konstruktivistickému umění, tedy tvorbě založené na logické konstrukci se Pavel Rudolf plně věnuje od roku 1979. Říká, že v tomto způsobu práce našel „velké uspokojení a pocit seberealizace“. Jeho přístup se podobá počínání vědce. Po sté, po tisíci, vždy s jinými vstupními daty, vykonává stejný pokus. Výsledky, kterých při tom dosahuje, jsou překvapivě bohaté.

Konstruktivistická tvorba nabízí hned dvojí uspokojení: vizuální, vyvolané viditelnou existencí nějakého řádu, a rozumové. Pokud pochopíte pravidlo, na kterém je dílo postaveno, zažijete slastný pocit podobný požitku při rozluštění hlavolamu nebo hádanky. - Pět je moc, sedm málo, ale jedno stačí? - Pět kol k žebříňáku je moc, sedm ke dvěma vozům málo, ale jedno kolečko stačí ke trakaři. - Ach - tak! - Když bude kruh obdélníkem, stane se válec kvádrem.

Matematika je stavba založená jako mrakodrap na co nejmenších základech, na axiomech, pomocí kterých se dokazují složitější věty. Axiomy jsou tak samozřejmá tvrzení ověřená zkušenostmi, že se nedokazují. Možná se nedokazují proto, že dokázat nejdou. V euklidovském - tedy v našem lidském - prostoru prochází dvěma různými body jediná přímka.

Pavel Rudolf: Úhlopříčky, 1989, kresba tuší, 160x160mm

Pavla Rudolfa baví rýsovat. Narýsovaná čára je zviditelněnou myšlenkou, ukazuje, že dvě vzdálené věci mohou mít něco společného. - „Spojování je princip,“ řekl v roce 1988, „který mě hlavně zajímá. Nejraději bych spojoval všechno se vším hory, stromy, budovy, lidi.“

Od sedmdesátých let spojuje noty v partiturách a písmena v nejrůznějších textech nejen úsečkami a přímkami, ale i kružnicemi a kruhovými oblouky. Grafický komentář je pobídkou k hlubšímu chápání a prožívání partitury nebo básně, návodem k vyhledávání nových nebo přehlížených vztahů.

Průsečíky kružnic a oblouků se nabízejí jako možné středy

dalších oblouků a kružnic. Obloučkové struktury vznikly rozvinutím posloupnosti bodů umístěných s malými nepravidelnostmi na různých liniích, například na dvou rovnoběžkách nebo na stranách čtverce. Výchozí body jsou středy kružnic o stejném poloměru - a tak dále - proces násobení a zahušťování se opakuje tak dlouho, dokud se struktura sama do sebe neuzavře, než malíř řekne, že toho bylo už dost. Působivost takto vzniklé kresby není dána autorskou svévolí, osobním potěšením, je zviditelněním skrytě existujícího systému. Pavel Rudolf nic nezobrazuje, vytváří obrazová podobenství. - Podobně členěná je rozpučená země při dlouhotrvajícím suchu, lidská kůže, nekonečné území těla rozdělené do tisíců polí a políček porostlých vegetací vlasů, vousů a chloupků.

Práce Pavla Rudolfa má ohlas v zahraničí, ale u nás větší okruh vážných zájemců či sběratelů zatím nenašla. Brání se přijetí, co může - neatraktivními náměty, materiální chudobou, neokázalostí provedení. Dvacet let převážně rýsoval černou tuší. Zajímavé a prakticky neznámé jsou jeho práce z 80. let, zvláštní ornamenty a geometrické vzory, mnohobarevné rytmy vyvedené volně od ruky. Působí skoro divoce, ale i v té divokosti je vždy nějaké pravidlo.

Když začal před čtyřmi lety rýsovat akrylem na plátno, překvapivě se k barvám vrátil. Stavební principy a zaujetí zůstávají stejné, klasická technika malby povýšila Rudolfovu tvorbu z oblasti průzkumu (pouhého) mezi umělecká (opravdová) díla. Médium závěsného obrazu samovolně navozuje pocity závažnosti a hodnoty, posouvá neobyčejná díla blíže k zavedené kráse i k divákovu. Barva už nemá jenom rozlišovací, ale i estetický smysl - Původní konstruktivismus se do značné míry vyčerpával. Neo-konstruktivisté často jenom opakuji staré postupy, převádějí je do jiných souvislostí a materiálů. Pavel Rudolf ale otevírá nové cesty, neprobádané oblasti.

Jiří Hůla

